

ผลิตภัณฑ์รักษ์โลก Eco life

น.ส.ธัญญาลักษณ์ พัฒนาผาเจริญ¹, นางทักษิณา จรรยาภิตติ², น.ส.ปราณี อร่ามรัมย์²

และนายสุวิทย์ นิยมมาก^{3*}

¹หัวหน้าผลงาน/วิสาหกิจชุมชนสร้างป่าสร้างรายได้บ้านทบศอก ต.หมอกจำแป่ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

²ผู้ร่วมผลงาน/วิสาหกิจชุมชนสร้างป่าสร้างรายได้บ้านทบศอก ต.หมอกจำแป่ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

³อาจารย์ที่ปรึกษาผลงาน/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน

37 ถ.ปางลือนาคม ต.จองคำ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

*โทรศัพท์ 097-9499490 Email: browniesdog586@gmail.com

บทคัดย่อ

โครงการพัฒนาและสร้างเครื่องจักรตอกฉบับนี้ เป็นการแนวคิดเพื่อจัดสร้างเครื่องจักรช่วยในการจักตอกไม้ ฝัดทำให้สะดวกกว่าการใช้แรงงานคนโดยนำหลักการจักตอกไม้ฝัดด้วยมือมาเป็นหลักการในการสร้างโดยใช้มอเตอร์ไฟฟ้า เป็นต้น กำลังของเครื่องโดยส่งกำลังผ่านสายพานรื่องลิม ชุดเกียร์ทด ชุดเฟืองโซ่ซึ่งระบบการทำงาน เริ่มจากการป้อนไม้ฝัดไปที่ระบบลูกกลิ้ง สามารถปรับระยะความหนาบางได้โดยอาศัยชุดสปริง หลังจากนั้นไม้ฝัดจะถูกนำไปสู่ชุดตัดเดือนเพื่อให้ได้ตามขนาดที่ปรับตามความต้องการออกมาเป็น เส้นตอกและสุดท้ายจะเข้าสู่ชุดลำเลียง โดยสามารถจักตอกได้อยู่ในช่วงความหนา 0.3-0.8 มิลลิเมตร โดยเฉลี่ยสามารถผลิตตอกขนาดความยาวที่ 50 เซนติเมตร ความหนา 0.3 มิลลิเมตร ได้ถึง 800 ชิ้นต่อชั่วโมง

การผลิตเครื่องจักรตอกขึ้นมาช่วยทำให้เส้นตอกแต่ละชิ้นที่ออกมามีคุณภาพมากกว่าที่ผลิตด้วยฝีมือแรงงาน จากชาวบ้านทั้งเรื่องของความหนาที่เท่ากันทุกชิ้นแล้วก็ยังสามารถผลิตออกมาได้จำนวนเยอะกว่าเดิมมาก ทำให้สามารถส่งไปจ้กสำนักงานได้ในหมู่บ้านอื่นๆสามารถสร้างอาชีพให้กับคนอื่นอีกจำนวนมาก

คำสำคัญ ผลิตภัณฑ์รักษ์โลก เครื่องจักรตอกไม้ฝัด

1. บทนำ

วิสาหกิจชุมชนบ้านทบศอก ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นวิสาหกิจชุมชนที่นำวัสดุเหลือใช้ในท้องถื่น เช่น ใบตองตึง กาบหมาก กาบไผ่ ไม้ไผ่ ซังข้าวโพด และฟางข้าว มาผลิตเป็นภาชนะบรรจุอาหาร ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ประเภทจาน ชามบรรจุอาหาร วิสาหกิจชุมชนชีวิตวิถีมีผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคมากขึ้น และได้รับ พระมหากษัตริย์คุณจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีพระราชทานเครื่องทำงานไปไม้แก่วิสาหกิจเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตด้านการผลิตภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ให้กลุ่มมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

อีกด้านหนึ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน ได้เล็งเห็นความสำคัญของวัตถุดิบที่นำมาผลิตเป็นภาชนะ เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชีวภาพ เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน กลุ่มได้รับการส่งเสริมและข้อเสนอแนะ ให้เพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้ จึงได้ร่วมกันปลูกต้นตึง ทดแทนในพื้นที่ป่าชุมชน และในครัวเรือนของสมาชิกได้ส่งเสริมให้ปลูกต้นไผ่ เพื่อให้เพียงพอต่อการผลิตในอนาคต และยังส่งเสริมในโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ของชุมชนจำนวน 600 ไร่

ปัจจุบันได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอดสินค้าโดยนำเอางานจักสานซึ่งเป็นวิถีเดิมมาผนวกเข้าร่วมกันโดยนำทรัพยากรที่มีในชุมชนมาคือไม้ไผ่มาผลิตเป็นวัตถุดิบเพื่อใช้ในขบวนการผลิต เพื่อช่วยลดต้นทุนและก่อให้เกิดรายได้เพิ่ม การส่งเสริมให้พัฒนาผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ด้วยการนำงานจักสานซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวบ้านมีความชำนาญอยู่แล้วเพียงแต่ผสมผสานกันนวัตกรรมที่มีก่อให้เกิดการพัฒนาเพิ่มมูลค่าสินค้าและสามารถกระจายงานและรายได้ไปสู่ชุมชนอื่นๆได้อีกด้วย

ดังนั้น โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวทางการตลาดที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตวัตถุดิบให้มีคุณภาพและจำนวนที่เพียงพอ

จึงเป็นสิ่งสำคัญอีกทั้งจะช่วยกระจายรายได้ไปสู่หมู่บ้านต่างๆอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์โครงการ

2.1 เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตวัตถุดิบในการทำภาชนะจากวัสดุธรรมชาติให้ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพ

2.2 เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในชุมชนให้แก่ผู้สนใจ

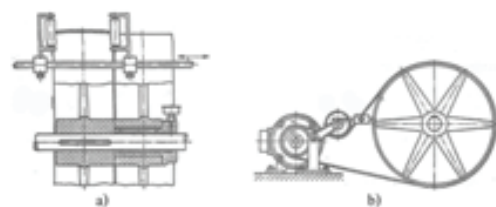
2.3 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความสามารถของชุมชนในการนำทรัพยากรชีวภาพมาใช้งานและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4 เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนพิการ คนชรา คนที่ไม่มีอาชีพตลอดทั้งผู้ที่สนใจ

3. วิธีการดำเนินงาน

3.1 หาข้อมูลและออกแบบเครื่องจักรตอกเพื่อสร้างเครื่อง โดยประกอบด้วย

- โครงสร้างตัวเครื่อง
- มอเตอร์ไฟฟ้า
- ชุดตลับลูกปืน
- ชุดเฟือง
- ชุดเพลลา
- ชุดเฟืองโซ่
- ชุดเกียร์ตรอบ

3.2 จัดหาวัสดุ ประกอบเครื่องและทดลอง

นำชุดประคองลูกกลิ้งและชุดลูกกลิ้ง มาสวมกับไกด์

ติดตั้งมอเตอร์และพู่เลย์

การทดลองใช้งาน

- ประกอบชุดลำเสียงไม้ไผ่
- ประกอบเฟืองโซ่และชุดโซ่ส่งกำลัง
- ติดตั้งเฟืองเกียร์
- ติดตั้งมอเตอร์และพู่เลย์
- ติดตั้งชุดรับตอกไม้ไผ่
- ประกอบแผ่นป้องกันเฟืองโซ่
- ทำการยึดน็อตพร้อมขันให้แน่นทุกจุด
- ต่อสายไฟพร้อมติดตั้งสวิตช์

หลังการทดลองใช้งานเพื่อเตรียมการอบรม

5. ผลการดำเนินงานและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

เส้นตอกจากการเครื่องที่เกิดจากการพัฒนา ทำให้ได้เส้นตอกที่มีคุณภาพทั้งในเรื่องของขนาดที่เท่ากันในทุกเส้น และอัตราการผลิมากกว่าเดิมที่ทำมือด้วยวิธีเดิมจากจำนวน วันละ 150-200 เส้น ซึ่งแล้วแต่ความชำนาญของแต่ละคน หลังจากได้เครื่องจักรตอกที่สร้างขึ้นสามารถทำได้ถึง 800 ชิ้นต่อชั่วโมง และยังมีคุณภาพความหนาบางได้เท่ากันแล้วแต่ตั้งค่าใบมีด ซึ่งทำให้สามารถเลือกปรับได้ตามแบบที่ต้องการ ใช้งานได้สะดวกอีกทั้งงานที่ทำก็ลดความเสียหายหลังจากขึ้นรูปได้มากกว่าเดิม

4. ขั้นตอนการประกอบ

เมื่อได้ดำเนินการจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ครบแล้ว เป็นขั้นตอนการประกอบเครื่องดังนี้

- ประกอบแท่นเครื่อง
- ติดตั้งชุดใบมีดเข้ากับป้อมมีด
- ใส่ชุดป้อมมีดเข้ากับคานล่าง
- ประกอบชุดประคองลูกกลิ้งเข้ากับชุดลูกกลิ้ง
- นำสปริงมาใส่ที่เสาไกด์
- นำชุดประคองลูกกลิ้งและชุดลูกกลิ้ง มาสวมกับไกด์
- ประกอบแท่นเครื่อง

การนำเส้นตอกมาจักสานเพื่อรอขึ้นรูปภาชนะ

การฝึกงานให้ชาวบ้านจำนวน40รายร่วมกับ
อบต.ผาบ่อง

การใช้เชือกกล้วยเข้าผสมผสาน

กลุ่มชาวบ้านทบตอกเข้าร่วมเป็นวิทยากรสอนงานให้
ชาวบ้านห้วยแก้ว

การใช้หวายแบบแบนเข้าขอบ

ภาชนะจากงานจักสานที่เกิดหลังจากการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์

การใช้ตอกถักแล้วจึงนำมาปี้มทับทำขอบ

การใช้หวายทำขอบและใส่เย็บขอบเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

การผสมผสานงานจักสานและใบไม้แบบเดิมเข้า
ผสมผสานร่วมกัน

6. การออกเผยแพร่งานและถ่ายทอดสู่ชุมชนและสังคม

6.1 Eco life “ผลิตภัณฑ์รักษ์โลก” ได้รับรางวัลสุดยอดนวัตกรรม 7 Innovation Awards ประจำปี 2020 ในงาน Thailand Synergy เพื่อ SMEs ไทยภายใต้ทุนผลงานนวัตกรรมเพื่อสังคม หน่วย SID-N1 ประจำปีงบประมาณ 2563

6.2 เชิญนำผลิตภัณฑ์หลังจากการพัฒนาเข้าจัดแสดงและออกจำหน่ายที่ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

6.3 เชิญร่วมออกงานแสดงและต้อนรับ รมต. ว่าการกระทรวงมหาดไทย

6.4 เชิญร่วมจัดแสดงและนำผลิตภัณฑ์จาก
 จักสานและงานจักรสานอื่นๆที่พัฒนาผลิตภัณฑ์จาก
 การส่งเสริมนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระกนิษฐาธิ
 ราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
 ราชกุมารี

6.5 เป็นวิทยากรฝึกอบรมที่ฝ่ายกิจการ
 พลเรือน หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่
 7 ดำเนินการ จัดการฝึกอบรม โครงการนำร่อง
 “เปลี่ยนภาระให้เป็นพลัง”

6.6 บรรยายและนำผลิตภัณฑ์ร่วมแสดงใน
 โครงการชุมชนเข้มแข็งและความมั่นคงในกิจกรรม
 สร้างป่าสร้างรายได้ในพื้นที่ตำบลผาบ่อง

6.7 ฝึกอบรมและขยายเครือข่ายร่วมกับอบต.
 แม่สวด อ.สบเมย

6.8 ฝึกอบรมและขยายเครือข่ายร่วมกับ
 วิทยาลัยชุมชน หน่วยการจัดการศึกษา
 อ.แม่สะเรียง

สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของผลงานที่วางไว้ (KPI) เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และหน่วยนับ	ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นหลังเสร็จสิ้นผลงาน
1. เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ -10 ผลิตภัณฑ์	1. เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ 15 ผลิตภัณฑ์
2. สร้างอาชีพให้ประชาชน 200 คน	2. สร้างอาชีพให้ประชาชนมากกว่า 200 คนและขยายเครือข่ายเพื่อผลิตงานจักสานเพื่อส่งกลับมาผลิตเป็นภาชนะได้ถึง 4 ชุมชน
	3. ได้รับรางวัลผลิตภัณฑ์ยอดเยี่ยม 1 รางวัลจากงานสุดยอดนวัตกรรม 7 Innovation Awards ประจำปี 2020 ในงาน Thailand Synergy เพื่อ SMEs

7. กิตติกรรมประกาศ

ผลงานนี้ได้รับการสนับสนุนทุนนวัตกรรมเพื่อสังคม ภายใต้หน่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมเพื่อสังคม ประจำพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 1 รหัสผลงาน SIDN1-63-01: ECO LIFE ผลิตภัณฑ์รักษ์โลกและขอขอบคุณหน่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมเพื่อสังคม ประจำพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 1 หรือ SID-N1 (Social Innovation Driving Unit of Northern Thailand 1) ที่สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนสร้างป่าสร้างรายได้บ้านทบศอก